

технічні, гуманітарні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2012. – С. 26–27.

14. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія; за заг. Ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький.: ПП Мельник А.А., 2014. – 428 с., Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. – Хмельницький.т: ПП Мельник А.А., 2014. – 428 с.

15. Оніщик Ю.В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу: фінансово-правовий аспект : монографія / Ю.В. Оніщик. – К. : КТ «Забеліна-Фільковська Тетяна Сергіївна і компанія «Київська нотна фабрика», 2013. – 480 с.

16. Дроговоз Ю., Черніков Д. Як та навіщо реформувати Державну фіскальну службу України. Європейський інформаційно-дослідницький центр. – Київ, 2015. – 34 с.

17. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р.

18. Наказ Державної фіскальної служби України № 129 від 12 вересня 2014 р.

19. Методичні рекомендації щодо порядку оформлення документів у ході проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, а також реалізації їх матеріалів, затверджені наказом Міндоходів від 16 січня 2014 р. № 23.

20. Методичні рекомендації щодо порядку взаємодії між підрозділами органів державної фіскальної служби при організації, проведенні та реалізації матеріалів документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, затверджені наказом ДФС від 12 жовтня 2016 р. № 856.

21. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована 16 вересня 2014 р.

УДК 342.57(477)+002:004

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В ПРОЦЕСІ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

LEGISLATIVE REGULATION OF EXCHANGE OF INFORMATION IN THE PROCESS OF CIVIL EXAMINATION OF LOCAL GOVERNMENT BODIES

Дубняк М.В.,
аспірант

Науково-дослідного інституту інформатики і права
Національної академії правових наук України

Стаття присвячена дослідженню правового регулювання інформаційної взаємодії в процесі громадської експертизи на предмет вдосконалення законодавства аналогічних відносин в місцевому самоврядуванні. Запропоновано авторське визначення «громадської експертизи діяльності органів місцевого самоврядування»; здійснено класифікацію прав і обов'язків суб'єктів, які приймають участь в експертизі; обґрунтовано необхідність затвердження методики здійснення інформаційної взаємодії при проведенні громадської експертизи діяльності органів місцевого самоврядування й їх посадових осіб.

Ключові слова: інструмент інформаційної взаємодії, місцеве самоврядування, громадська експертиза, методика інформаційної взаємодії, інформаційний продукт.

Статья посвящена исследованию правового регулирования информационного взаимодействия в процессе общественной экспертизы на предмет возможного усовершенствования законодательства аналогичных отношений в местном самоуправлении. Предложено авторское определение «общественной экспертизы деятельности органов местного самоуправления»; осуществлена классификация прав и обязанностей субъектов, участвующих в экспертизе; обоснована необходимость утверждения методики осуществления информационного взаимодействия при проведении общественной экспертизы деятельности органов местного самоуправления и их должностных лиц.

Ключевые слова: инструмент информационного взаимодействия, местное самоуправление, общественная экспертиза, методика информационного взаимодействия, информационный продукт.

The article is devoted to research of legislative regulation of informational interaction in the civil examination process, related to legislation improvement of analogous relationships in local government. Proposed the author's definition of «examination of local government's activity»; performed the classification of rights and obligations of subjects, which are involved in examination; justified the necessity of approval of information exchange method during conduction of civil examination of local government bodies and their officers.

Key words: instrument of information exchange, local government, civil examination, method of information exchange, information product.

Постановка проблеми. Громадська експертиза – інструмент інформаційної взаємодії, який створює потенційну можливість для забезпечення зворотного зв'язку органу місцевого самоврядування (далі – ОМС) з громадою. Ефективність використання цього інструменту значним чином залежить від якості інформаційної взаємодії між суб'єктами місцевого самоврядування. У свою чергу, якість інформаційної взаємодії визначається змістом правового регулювання суспільних відносин в цьому сегменті діяльності ОМС, зокрема, необхідним є визначення правового режиму інформаційної взаємодії. На жаль, законодавець практично не звертає уваги на вирішення цих проблем в національному законодавстві, яке стосується місцевого самоврядування.

Таким чином, дослідження особливостей правового регулювання інформаційної взаємодії між суб'єктами місцевого самоврядування в процесі громадської експертизи й розробка рекомендацій для удосконалення законодавства є актуальним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми правового регулювання громадської експертизи досліджували А. Балицька, М. Лациба, Л. Наливайко, А. Орешкова, О. Орловський, О. Сушко, Л. Усаченко, О. Хмара, Т. Шевченко та інші. Загальні питання правового регулювання інформаційних відносин були предметом наукового інтересу В. Белевцевої, В. Брижко, К. Калюжного Л. Коваленко та інших. Разом з тим системного дослідження правового

го регулювання інформаційної взаємодії між суб'єктами місцевого самоврядування саме в процесі громадської експертизи не проводилося, що додає роботі додаткової актуальності.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в дослідженні правового регулювання інформаційної взаємодії між суб'єктами місцевого самоврядування в процесі громадської експертизи діяльності ОМС і формуванні пропозицій щодо вдосконалення законодавства в сфері місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу. В рамках даного дослідження будемо вважати, що інформаційна взаємодія в місцевому самоврядуванні – це інформаційна діяльність всіх суб'єктів місцевого самоврядування, результатом якої є інформація (інформаційні продукти, документи, дані тощо), що здатна задовольнити інформаційні потреби будь-якого суб'єкта, який є учасником процесу прийняття рішень.

У вдосконаленій соціальній моделі прийняття рішень у місцевому самоврядуванні можуть застосовуватись різні інструменти інформаційної взаємодії, які відрізняються формою, змістом і способом реалізації інформаційних відносин між суб'єктами місцевого самоврядування з метою підвищення якості цих рішень [1, с. 103].

Такими інструментами інформаційної взаємодії є: місцевий референдум; загальні збори громадян; місцеві ініціативи; громадські слухання; підготовчі комісії й робочі групи із залученням представників громадськості, вчених і спеціалістів [2]. Крім того, до інформаційних інструментів можна віднести індивідуальні або колективні звернення представників територіальної громади відповідно до Закону України «Про звернення громадян».

До переліку інструментів, що забезпечують участь громадян в процесі прийняття рішень, також можна віднести: громадські експертизи діяльності органів виконавчої влади; консультації з громадськістю; діяльність громадських рад. На місцевому рівні правове регулювання цих інструментів впливу на процес прийняття рішення є недосконалим. Наприклад, норми, які закріплені в постановах Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) «Про затвердження порядку сприяння проведення громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади» № 976 від 05.11.2008 (далі – Постанова № 976) [3] і «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» №996 від 03.11.2010 [4], є рекомендаційними для ОМС, а отже, не мають для них обов'язкової сили. За ініціативи деяких органів місцевого самоврядування такі інструменти взаємодії все ж використовуються, однак, через відсутність аналогічних вимог в Законі України «Про місцеве самоврядування» [2] повсюдного застосування такі інструменти не набули. Тобто застосування цих інструментів на місцевому рівні залишається поза межами законодавчого регулювання й їх легітимного застосування в розумінні ст. 19 Конституції України (далі – КУ) [5].

Отже, з метою усунення недоліків і прогалин в правовому регулюванні громадської експертизи доцільно проаналізувати нормативні акти, які регламентують проведення будь-яких експертиз, й імплементувати найкращі положення з них у відповідній законодавчій пропозиції щодо місцевого самоврядування.

Перш за все, необхідно розглянути поняття «експертиза», визначити сутнісні характеристики й виявити особливості, які необхідно врахувати для формування поняття «експертиза діяльності органів місцевого самоврядування». Аналіз понять наведено у таблиці №1.

З аналізу наведених понять вбачається, що певні з них містять перелік методів і принципів, що на думку автора є недоцільним, оскільки такі переліки загальних методів і принципів у визначенні не в повній мірі відокремлюють одне поняття експертизи від іншого. Перерахування цих положень у визначенні не забезпечить повноти опису ані принципів, ані методів, що загрожує звуженню на практи-

ці можливостей для проведення експертизи об'єкта методом чи способом, який у визначенні не зазначено.

Тому принципи й методи проведення експертизи доцільно закріпити в загальних рекомендаціях. Попередньо зазначені рекомендації можна назвати «Методика інформаційної взаємодії при проведенні громадської експертизи діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб» (далі – Методика).

Зауважимо, що у визначенні терміну «експертиза діяльності органів місцевого самоврядування» зазначення в якості об'єкту експертизи тільки рішення чи актів цих органів значно звужує можливий перелік об'єктів для експертного дослідження.

Адже громадська експертиза може бути застосована як засіб забезпечення зворотного зв'язку на будь-якому етапі процесу прийняття рішення.

Зазначення будь-яких критеріїв щодо «фаховості» й «наявності спеціальних знань» у суб'єктів, які будуть проводити експертизу на місцевому рівні, не доцільно, оскільки це звужує права осіб, які потенційно могли б ініціювати й проводити зазначену експертизу.

Ефективність проведення експертизи значною мірою залежить від якості інформаційної взаємодії між всіма суб'єктами, які в ній задіяні. Це стосується регламенту відповідної інформаційної діяльності й змісту інформаційних продуктів, які надаються для експертного дослідження (рішення ОМС, звіт міського голови, звіти депутатів, проекти рішень тощо); регламенту й змісту висновку експертного дослідження; інформаційних матеріалів щодо методики проведення окремих етапів експертного дослідження тощо.

Наприклад, якщо проводиться експертиза діяльності міського голови, одним із інформаційних продуктів, який надається на експертне дослідження, може бути його звіт. Законом визначено, що голова звітує про свою роботу перед територіальною громадою не рідше одного разу на рік [2, ч. 7 ст. 42]. Однак, враховуючи, що вимог відносно якісних і змістовних критеріїв до звіту не передбачено, відповідно й оцінка щодо ефективності чи неефективності діяльності міського голови під час проведення експертизи у разі відсутності методичних рекомендацій буде ускладнена.

Отже, з одного боку, мають бути встановлені вимоги до змісту інформаційних продуктів діяльності ОМС і його посадових осіб, які надаються для експертизи, а з іншого – повинна бути визначена детальна й змістова регламентація проведення експертизи, що забезпечить надання обґрунтованих висновків. Також необхідно встановити вимоги до форми й змісту експертних висновків.

Крім того, наявність чітко регламентованої Методики проведення експертизи з визначенням мети, принципів, методів, об'єктів, суб'єктів, а також індикаторів, критеріїв і показників діяльності ОМС забезпечить потенційну можливість для кожного зацікавленого суб'єкта надати обґрунтовані висновки щодо ефективності такої діяльності. Якщо експертиза – це дослідження, перевірка, аналіз й оцінка причинно-наслідкових явищ, які наступили чи можуть наступити в результаті прийняття рішення, то робота експерта буде направлена на дослідження відповідності результатів діяльності ОМС індикаторам, критеріям і показникам, що встановлені нормативними актами.

Таким чином, для ефективного використання інструменту громадської експертизи має бути сформована вичерпна правова регламентація, як в частині встановлення вимог щодо інформаційної діяльності всіх суб'єктів місцевого самоврядування, так і в частині інформаційної взаємодії з визначенням у Методиці відповідних індикаторів, критеріїв і показників для оцінки діяльності ОМС.

На нашу думку, відмінною ознакою, що дозволяє відрізнити поняття «експертиза» для певних предметних сфер діяльності, є визначення конкретної мети, об'єктів і суб'єктів.

Отже, запропонуємо наступне визначення: громадська експертиза діяльності органів місцевого самоврядування – це процес, метою якого є дослідження суб'єктами територіальної громади на відповідність вимогам нормативно-правових актів мети, індикаторів, критеріїв і показників діяльності ОМС і їх посадових осіб, результати якого відображаються у відповідному висновку для їх врахування.

Суб'єктами, які мають право ініціювати проведення громадської експертизи (інститутами громадянського суспільства) є: громадські об'єднання; професійні спілки і їх об'єднання; творчі спілки; організації роботодавців і їх об'єднання; благодійні й релігійні організації; органи самоорганізації населення; недержавні засоби масової інформації й інші не підприємницькі товариства й установи, легалізовані відповідно до законодавства [3].

До суб'єктів, які мають право ініціювати громадську експертизу, варто додати: старосту; депутата ради; постійну комісію ради; тимчасову контрольну комісію ради; секретаря ради; голову ради; виконавчі органи ради, які наділені владними повноваженнями, що буде відповідати кращим іноземним практикам залучення органами місцевого самоврядування членів територіальної громади, представників громадянського суспільства до участі в управлінні місцевими справами й до процесу прийняття рішення місцевими органами влади.

Для формування пропозицій щодо правового регулювання інформаційної взаємодії в процесі проведення громадської експертизи діяльності ОМС необхідно дослідити закріплення в чинному законодавстві прав й обов'язків окремих суб'єктів місцевого самоврядування.

Таблиця 1

Сутнісні характеристики поняття «експертиза»

Поняття	Характеристика
Експертиза – це спосіб аналізу причинно-наслідкових зв'язків не тільки стосовно того, що вже відбулося, але й того, що очікується, має або може відбутися; це спосіб пізнання певної реальності в тих випадках, коли ця реальність не піддається прямому вимірюванню, обрахуванню й взагалі будь-якому об'єктивному дослідженню [6].	Акцентується увага на методах проведення й меті експертизи (пізнання певної реальності). Однак зазначені методи є загальними для будь-якого процесу пізнання і не підкреслюють особливостей проведення експертизи. Зауважимо, що вказані методи проведення експертизи не передбачають наявність критеріїв й індикаторів, із досягненням яких можливо об'єктивно оцінити діяльність ОМС.
Експертиза – процесуальна дія, що полягає в проведенні експертом спеціальних досліджень з метою встановлення за матеріалами справи фактичних даних і обставин [7]. Або дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду [8].	Визначення підкреслює об'єкти дослідження – матеріальні об'єкти, явища, процеси. Для експертизи діяльності ОМС об'єктом можуть бути всі регламентовані нормами права суспільні відносини, які виникають в процесі діяльності ОМС, а також об'єкти правовідносин в т.ч. – дії й бездіяльність, поведінка посадових осіб, а не лише матеріальні об'єкти (рішення, звіти).
Правова експертиза проекту нормативно-правового акту – об'єктивне й повне дослідження проекту акту виходячи із загальносуспільних і загальнодержавних інтересів, засад побудови правової системи, розроблення в разі необхідності пропозицій щодо внесення до проекту або інших пов'язаних з ним нормативно-правових актів необхідних змін і доповнень, підготовка обґрунтованого експертного висновку зі всебічною оцінкою проекту нормативно-правового акта [9].	У визначенні містяться загальні принципи проведення експертизи, які також є важливими для експертизи діяльності ОМС: 1. об'єктивність і повнота дослідження; 2. обґрунтованість висновку; 3. всебічність оцінювання.
Наукова й науково-технічна експертиза – це діяльність, метою якої є дослідження, перевірка, аналіз і оцінка науково-технічного рівня об'єктів експертизи й підготовка обґрунтованих висновків для прийняття рішень щодо таких об'єктів [10].	Підкреслюється, що експертиза – це діяльність: перевірка, аналіз і оцінка об'єкту для прийняття рішень; визначено мету й методи експертного дослідження.
Екологічна експертиза – вид науково-практичної діяльності уповноважених державних органів, еколога-експертних формувань й об'єднань громадян, що ґрунтується на міжгалузевому екологічному дослідженні, аналізі й оцінці передпроектних, проектних та інших матеріалів чи об'єктів, реалізація й дія яких може негативно впливати або впливає на стан навколишнього природного середовища, і спрямована на підготовку висновків про відповідність запланованої чи здійснюваної діяльності нормам і вимогам законодавства про охорону навколишнього природного середовища, раціональне використання й відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки [11].	Підкреслюється, що експертиза – це діяльність; перераховано суб'єктний склад осіб, які її проводять; визначено методи й об'єкти експертизи; визначено головний спосіб пізнання – перевірка на відповідність об'єктів вимогам НПА з метою забезпечення екологічної безпеки.
Громадська експертиза діяльності органів виконавчої влади – складова механізму демократичного управління державою, який передбачає проведення інститутами громадянського суспільства, громадськими радами оцінки діяльності органів виконавчої влади, ефективності прийняття й виконання такими органами рішень, підготовку пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих проблем для їх врахування органами виконавчої влади у своїй роботі [3].	Підкреслено, що експертиза віднесена до механізмів управління; визначено суб'єктний склад і мету проведення (оцінка ефективності); вичерпно й звужено перераховані об'єкти; визначено юридичне призначення висновку – для врахування.
Громадська експертиза – ініційоване з боку громадянського суспільства або органів влади комплексне дослідження представниками громадськості рішень або актів органів державної влади й органів місцевого самоврядування, що завершується наданням обґрунтованого висновку з елементами рекомендацій [12].	Поняття визначає суб'єктний склад, об'єкти експертизи й характеристику висновку.

З аналізу наукових і нормативних джерел [2, 3, 13] складено наступний перелік прав й обов'язків, які мають окремі суб'єкти при проведенні громадської експертизи, що наведені в таблиці № 2 і № 3.

Встановлено, що обов'язки органів влади при проведенні громадської експертизи можливо класифікувати на 2 групи: а) процедурні, призначені для забезпечення організації проведення громадської експертизи; б) функціональні – щодо експертних пропозицій (висновків).

У результаті вищезазначеного аналізу прав й обов'язків, судової практики [14, 15] виявлено типові недоліки при проведенні громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади: порушення строків видання наказу про призначення громадської експертизи; порушення порядку надання доступу до необхідних документів й інформації; порушення порядку розміщення інформації про громадську експертизу на веб-сайті органу влади; порушення порядку розміщення й розгляду експертних про-

Таблиця № 2

Права й обов'язки інститутів громадянського суспільства щодо проведення громадської експертизи

№	Права	Обов'язки
1.	право на ознайомлення з первинними документами, які мають відношення до предмету громадської експертизи;	не перешкоджати при проведенні громадської експертизи суб'єктам органу місцевого самоврядування у виконанні їх повноважень;
2.	право на отримання засвідчених копій документів;	до формування остаточних рекомендацій і пропозицій утримуватись від поширення проміжних результатів проведення громадської експертизи;
3.	право на невтручання в діяльність інститутів громадянського суспільства і їх представників з боку суб'єктів органів місцевого самоврядування і їх посадових осіб з питань, що стосуються предмету експертизи;	у тримісячний строк подати експертні пропозиції в письмовій і електронній формі із зазначенням: 1. інформації про ініціатора громадської експертизи; предмета й мети громадської експертизи; відомостей про експертів, які проводили експертизу; 2. обґрунтованої оцінки діяльності органу місцевого самоврядування й ефективності прийняття й виконання ним рішень, програм, реалізації владних повноважень; 3. пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих проблем і підвищення ефективності діяльності органу виконавчої влади; 4. відомостей про проведені засідання робочої групи (в разі її утворення).
4.	право на вільне розповсюдження й публічне обговорення отриманої інформації, а також матеріалів, що стосуються перебігу громадських експертизи, її висновків і підготовлених рекомендацій;	
5.	право бути присутніми на засіданні колегії органу під час розгляду експертних пропозицій.	

Таблиця № 3

Права й обов'язки органів виконавчої влади під час проведення громадської експертизи

№	Права	Обов'язки	
		Процедурні	Функціональні
1.	перевіряти доручення від легалізованого інституту громадянського суспільства щодо повноважень представника на проведення громадської експертизи;	видати в 7-ми денний строк наказ про проведення громадської експертизи із зазначенням заходів, необхідних документів і матеріалів, посадової особи, відповідальної за взаємодію із інститутом громадянського суспільства;	У тижневий строк розмістити експертні пропозиції на веб-сайті;
2.	висловлювати й публічно поширювати власну точку зору щодо перебігу й підсумків громадської експертизи;	довести вищезазначений наказ до відома ініціаторів проведення громадської експертизи протягом трьох днів з моменту його видання;	розглянути експертні пропозиції на найближчому засіданні колегії за участю представників ініціатора громадської експертизи;
3.	утворити в разі потреби робочу групу із залученням представників інституту громадянського суспільства;	розмістити в тижневий строк інформацію про надходження запиту щодо проведення громадської експертизи, текст наказу (розпорядження) й заходи, здійснені органом виконавчої влади з метою сприяння її проведенню, на власному веб-сайті;	розробити й затвердити за результатами розгляду експертних пропозицій заходи, спрямовані на їх реалізацію;
		протягом 5-ти робочих днів з моменту видання наказу передати ініціатору громадської експертизи матеріали або завірені копії чи надіслати їх в електронній формі. У разі коли запит стосується надання великого обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, строк надання матеріалів може бути продовжено до 20 робочих днів;	подати в десятиденний строк ініціатору громадської експертизи письмову відповідь про результати розгляду експертних пропозицій і заходи, спрямовані на їх реалізацію, з одночасним розміщенням відповідної інформації в засобах масової інформації та/або на власному веб-сайті;
4.		Не перешкоджати проведенню громадської експертизи, не втручатись у діяльність ініціаторів проведення громадської експертизи, пов'язаної з її проведенням.	надіслати в письмовій і електронній формі Секретаріату Кабінету Міністрів України для розміщення на урядовому веб-сайті «Громадянське суспільство і влада».

позицій (висновків громадської експертизи); порушення порядку розміщення матеріалів громадської експертизи на веб-порталі «Громадянське суспільство і влада».

Зазначені недоліки діяльності органів виконавчої влади мають місце, оскільки в Порядку № 976 [3] відсутнє визначення відповідальності й механізму притягнення до неї за порушення інформаційних прав представників громадянського суспільства. Крім того, представникам громадянського суспільства для захисту своїх прав і порушених інтересів, наприклад, в судових інстанціях, необхідні значні ресурси й час, що не сприяє подальшій активності й ініціативі з боку громадськості приймати участь в управлінні місцевими справами.

Отже, для належного правового регулювання проведення експертизи діяльності органів місцевого самоврядування необхідно встановлювати таку правову регламентацію інформаційної взаємодії, за якої виключається наявність дискреційних повноважень посадових осіб ОМС. Саме така правова регламентація може забезпечити вирішення зазначених проблем, оскільки при цьому встановлюються алгоритми і процедури щодо врахування й використання інформації, яка створюється в процесі проведення громадської експертизи.

Важливу роль при вирішенні поставленої в роботі проблеми може відіграти закріплення в Законі [2] і відповідно регламентах рад положень про громадську експертизу як певного інструменту інформаційної взаємодії, що сприяє участі громадян в управлінні місцевими справами, із закріпленням поняття, переліку суб'єктів, об'єктів і загальної процедури проведення. Принципи, методи, індикатори, показники й критерії щодо особливостей експертного дослідження кожного інформаційного продукту, дій і поведінки посадових осіб ОМС доцільно закріпити в Методиці.

Не зайвим буде також встановлення в регламентах рад норм щодо вимог до змісту пояснювальної записки в частині обов'язкової наявності аналітичного висновку про необхідність проведення громадської експертизи чи при-

чини щодо недоцільності її проведення. Однак це не виключає можливості проведення громадської експертизи з ініціативи суб'єктів територіальної громади.

Висновки:

Правова регламентація громадської експертизи як одного з інструментів інформаційної взаємодії забезпечить реалізацію права громадян на участь в управлінні місцевими справами й підвищення демократичності управління на місцевому рівні.

Закріплення такого інструменту інформаційної взаємодії в Законі України «Про місцеве самоврядування» поширить правове регулювання громадської експертизи на місцевий рівень, що сприятиме широкому залученню громадян і громадських інститутів в процес прийняття рішення.

Ефективність проведення громадської експертизи залежить від якості інформаційної взаємодії між всіма суб'єктами територіальної громади й суб'єктами органів місцевого самоврядування в процесі проведення громадської експертизи. А отже, має бути правова регламентація вимог як щодо інформаційної діяльності всіх суб'єктів місцевого самоврядування, так і в частині інформаційної взаємодії з визначенням у Методиці відповідних індикаторів, критеріїв і показників для оцінки діяльності ОМС.

Наявність типової «Методики інформаційної взаємодії при проведенні громадської експертизи діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб» дозволить уніфікувати правовідносини в зазначеній сфері й сприятиме підготовці якісних експертних висновків.

У зв'язку із децентралізацією на місцевий рівень буде передано широке коло повноважень і ресурсів, що призведе до значного збільшення кількості рішень, які будуть прийматись. А тому вдосконалення правової регламентації інформаційної діяльності в частині визначення алгоритмів і процедур щодо створення інформації ОМС, яка використовується в процесі громадської експертизи, може бути предметом подальших наукових розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дубняк М.В. Інформаційно-правова модель взаємодії суб'єктів у місцевому самоврядуванні в умовах демократичного реформування / М.В. Дубняк // Конституційна реформа в Україні в сфері місцевого самоврядування: уроки від країн Вишеградської четвірки: тези доповідей та наукових повідомлень науково-практичної конференції (м. Харків, 21–22 жовтня 2016). – Х. : Право, 2016. – 270 с.
2. Про місцеве самоврядування : Закон України станом на 01 січня 2017 року / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. Вид. – 1997. – № 24. – С. 170 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
3. Про затвердження порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади : постанова КМУ № 976 від 05.11.2008 / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. Вид., 2008. – № 86. – С. 100 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF>.
4. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : постанова КМУ №9 96 від 03.11.2010 / Офіційний вісник України. – Офіц. вид., 2010. – № 84. – С. 36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>.
5. Конституція України : станом на 30 вересня 2016 року / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. вид., 1996. – № 30. – С. 141 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Експертиза в современном мире: от знания к деятельности: науч. изд. / Ред. Иванченко Г.В., Леонтьева Д.А. М.: Смысл, 2006. – 454 с.
7. Юридичні терміни. Тлумачний словник / Гончаренко В.Г., Андрушко П.П., Базова Т.П. та ін.; за ред. В.Г. Гончаренка. – 2-ге вид., стереотипне. – К.: Либідь, 2004. – 320 с. 36 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://5fan.ru/wievjob.php?id=20373>.
8. Про судову експертизу : Закон України станом на 01 січня 2017 / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. вид., 1994. – № 28. – С. 232 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
9. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів : Рекомендації від 21.11.2000 № 41 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00>.
10. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України станом на 05 грудня 2012 / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. вид. – 1995. – №9 – С. 56 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/51/95%D0%B2%D1%80/page0153#0153>.
11. Про екологічну експертизу : Закон України станом на 04 серпня 2016 / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. вид., 1995. – №8. – С. 54 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/45/95-%D0%B2%D1%80/page>.
12. Усаченко Л.М. Громадська експертиза рішень органів державної влади як форма громадського контролю / Л.М. Усаченко // Актуальні проблеми державного управління, 2009. – № 2. – С. 430–434 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ardp_2009_2_58.
13. Про доступ до публічної інформації : Закон України станом на 01 травня 2015 / Відомості Верховної Ради України. – Офіц. вид., 2011. – № 32. – С. 1491 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
14. Постанова Вищого адміністративного суду України від 09.04.2014 у справі № К/800/28512/13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38264648>.
15. Постанова Вищого адміністративного суду України 21.04.2015 у справі К/800/14371/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43765675>.